

Jaarverslag

Vogel- en Natuurwacht Flevoland



2024- 2025



Inhoud

Inleiding.....	4
1) De Stichting Vogel- en Natuurwacht Flevoland.....	5
a) Doelen.....	5
b) Bestuur.....	6
c) Organisatie en werkgroepen	7
d) Financiën.....	8
2) Bescherming.....	9
a) Oostvaardersoevers.....	9
b) Openstelling luchthaven Lelystad voor vakantiev�uchten.....	9
c) Stationering van jachtvliegtuigen op luchthaven Lelystad.....	10
d) Oostvaardersplassen.....	10
e) Hoogspanningsverbinding Diemen-Ens.....	10
f) Akkervogels.....	10
3) Cursus Vogelherkenning.....	11
a) Basiscursus (coördinator Ben van Eeuwijk).....	11
b) Vervolgcurcus (coördinator Ed ter Laak).....	12
c) Afrondingscursus (coördinator René Alkema).....	12
4) Activiteitencommissie.....	13
a) Lezingen.....	13
b) Excursies.....	14
c) Overige activiteiten.....	15
5) De Grauwe Gans.....	16
a) Digitaal.....	16
b) Redactie.....	16
c) Inzet redactie, schrijvers en fotografen.....	17
d) Tot slot.....	17
6) Werkgroep Natuurfotografie.....	17
7) Vogelringgroep.....	20
8) Knobbelzwanen Almere.....	21
9) Monitoring.....	22
a) Tuinvogeltellingen.....	22
b) Roofvogelinventarisatie.....	23
c) Wetlandtellingen.....	24
d) Grachtentelling.....	26
e) Oostvaardersplassentelling.....	26
f) Oostvaardersveldtellingen.....	27
g) Roofvogeltellingen winter.....	30
h) Financiële verantwoording 2024-2025.....	33

Inleiding

Beste lezer,

Voor u ligt het jaarverslag van het seizoen 2024-2025 van de stichting

Vogel- en Natuurwacht Flevoland (in het kort V&NW). Ons tweede jaar dat het financiële boekjaar en dus ook het financiële jaarverslag, loopt van 1 juli tot en met 30 juni. Het inhoudelijk jaarverslag volgt deze wijziging.

Ook het jaar waarin we 40 jaar bestaan. Op 14 december 1985 is onze Stichting opgericht. En dat moment hebben we niet voorbij laten gaan. Tijdens de Wereldtrekvoegdag op 10 mei hebben we, samen met Stad en Natuur en Staatsbosbeheer, een dagvullend programma gepresenteerd waarbij we afsloten met een zeer interessante en onderhoudende lezing van Theunis Piersma, hoogleraar uit Groningen. Daarop een receptie waar we samen met onze donateurs en relaties stil stonden bij het afgelopen tijdperk.

We zijn een heel actieve stichting met een stabiel aantal donateurs, veelal voortkomend uit de Vogelherkenningscursussen die we jaarlijks organiseren. Ook dit jaar hebben we onze volledige capaciteit weer kunnen vullen.

Maar ook de excursies en lezingen, natuurfotografie, redactioneel werk, bestuurswerk, beschermingswerk, het ringen en de vele tellingen dragen allemaal er hun steentje toe bij.

Dit jaar zijn we begonnen met een samenwerking met Boer en Natuur, een collectief van boeren die streeft naar toekomstbestendige landbouw in Flevoland, om de akkervogels te behouden. Daar hebben we al goede ervaringen opgedaan.

Veel van onze activiteiten hebben vanaf 1 september 2024 plaatsgevonden in het vernieuwde Belevingscentrum De Oostvaarders.

Al met al een stichting waar we met z'n allen trots op kunnen zijn. En dat zijn we dan ook!

Wij wensen u veel leesplezier.

Namens het bestuur,

Piet Molenaar, voorzitter

1) De Stichting Vogel- en Natuurwacht Flevoland

De stichting Vogel- en Natuurwacht Flevoland (V&NW) heeft ten doel de bescherming, bestudering en verbetering van de vogelstand en van de natuur in de provincie Flevoland, alsmede het bevorderen van de natuurbeleving en de kennis van de natuur.

a) Doelen

Zij tracht dit doel te bereiken door:

- Het zoveel mogelijk afwenden van de gevaren, die in het wild levende vogels, andere diersoorten en planten bedreigen;
- Er op toe te zien dat ruimtelijke plannen en maatregelen voldoende rekening houden met het behoud en de ontwikkeling van de vogelstand en in meer algemene zin met het behoud en de ontwikkeling van een duurzame leefomgeving voor plant en dier;
- Het bevorderen dat van overheidswege de noodzakelijke maatregelen worden getroffen ter bescherming van vogel- en natuurgebieden en van individuele planten- en diersoorten;
- Het bevorderen van de nestgelegenheid voor vogels;
- Het verzamelen en uitwisselen van waarnemingsgegevens;
- Het uitgeven van een tijdschrift op papier en/of digitaal en het onderhouden van een website;
- Het betrekken van de jeugd bij de natuur, hen daarvoor te enthousiasmeren en activiteiten gericht op natuur voor hen te organiseren;
- Het houden van excursies;
- Het houden van bijeenkomsten over vogels en natuur;
- Het bieden van natuureducatie zoals het geven van cursussen op het gebied van vogelherkenning;
- Het bevorderen van het vastleggen en presenteren van de natuur in beeld en geluid zowel in objectieve als creatieve zin;
- Het streven naar zo doelmatig mogelijke samenwerkingsvormen met organisaties op het gebied van vogelbescherming, vogelstudie, natuur- en landschapsbehoud en milieubeheer.

b) Bestuur

In de periode van 1 juli 2024 tot en met 30 juni 2025 heeft Huub Langkemper zijn bestuurslidmaatschap als penningmeester beëindigd. Hij is opgevolgd door Roy van Veghel. Het bestuur is met vijf bestuursleden op sterkte en laat zich bijstaan door één adviseur.

Ton Eggenhuizen heeft, vooruitlopend op zijn toetreding tot het bestuur op 1 juli 2025, vanaf 1 januari 2025 de bestuursvergaderingen bijgewoond.

Het bestuur bestond eind juni 2025 uit de volgende leden:

- Piet Molenaar, voorzitter
- Jan Roos, secretaris
- Roy van Veghel, penningmeester
- Karima Nazaewa, algemeen bestuurslid
- Annemieke Veltkamp, algemeen bestuurslid
- Wim Kleefstra, adviseur

Het bestuur is ook dit jaar doorgegaan om vorm en structuur te geven aan de organisatie van de stichting, die recht doet aan alle eigen activiteiten, alsmede samenwerkingsverbanden en relaties met overheden en andere organisaties op het gebied van natuur en natuurbescherming. Daarbij speelt de visie die het bestuur heeft op het uitvoeren van de statutaire doelstellingen van de stichting een leidende rol bij het leggen van prioriteiten.

Ook in 2024 - 2025 hebben we weer gebruikgemaakt van de ruimtes in Natuurbelevingscentrum De Oostvaarders voor verschillende activiteiten, zoals de vogelcursus, lezingen, natuurfotografie en vergaderingen. Begin 2024 is begonnen met de verbouwing van dit centrum, waardoor we uit moesten wijken naar een ander onderkomen. We hebben tot 1 september 2024 op een prettige manier gebruik kunnen maken van de vestiging van Stad en Natuur op de Kemphaan waarvoor onze dank. Vanaf 1 september 2024 maken we gebruik van het vernieuwde centrum, de officiële opening op 25 oktober 2025.

c) Organisatie en werkgroepen

De belangrijkste activiteiten van de Vogel- en Natuurwacht worden uitgevoerd door werkgroepen met elk een eigen coördinator of enkele coördinatoren. In 2024 - 2025 waren de volgende werkgroepen en coördinatoren actief:

- Activiteitencommissie: René Alma, Rick van den Akker, André van den Berg en Anita Riemersma
- Bescherming: Piet Molenaar
- Cursus Vogelherkenning: Ed ter Laak, René Alkema en Ben van Eeuwijk
- Grachtentelling: Klaas Oudshoorn
- Midwintertelling roofvogels: Greet Boomhouwer
- Natuurfotografie: Erna Koelman en Inge van den Akker
- Redactie de Grauwe Gans: Nelleke Seegers
- Redactie Nieuwsflits: Sylvia Heijman
- Ringgroep: Ton Eggenhuizen
- Roofvogelinventarisatie: Ton Eggenhuizen
- Tuinvogeltelling: Ton Kalkman en Victor Eggenhuizen
- Wetlandtelling Lepelaarplassen: Tonny Lieman
- Oostvaardersplassen-telling: Aat Harms en Annette Driessen
- Oostvaardersveld-telling: Erna Koelman
- Zwanenwerkgroep: Henk Koffijberg

In dit jaarverslag zijn de verslagen van de meeste werkgroepen opgenomen.

Om haar doelstellingen te bereiken werkt de Stichting samen met externe partners. In 2024 - 2025 betrof het onder andere:

- Stichting Stad en Natuur voor gebruik van het Natuurbelevingcentrum De Oostvaarders en vogelkijk sessies
- Staatsbosbeheer, voor publieksexcursies, jeugdactiviteiten, roofvogeltellingen, Oostvaardersveldtelling en Oostvaardersplassentelling;
- Natuur en Milieufederatie Flevoland, voor o.a. beschermingswerk
- Vogelbescherming Nederland, voor met name ondersteuning bij beschermingsactiviteiten
- SOVON, voor o.a. wetlandtellingen Lepelaarplassen en contact met het lid van de SOVON-ledenraad voor Flevoland

- Flevolandschap, voor o.a. wetlandtellingen Lepelaarplassen en het ringwerk
- Boer en Natuur, voor samenwerking op het gebied van de bescherming van akkervogels

d) Financiën

Dit financiële verslag betreft het boekjaar 2024 - 2025. Er was geen invloed meer van de overgang van het boekjaar naar juli/juni en ook is het gebruik van de nieuwe software inmiddels ingeburgerd. Een grote verandering is uiteraard dat gedurende het boekjaar Huub Langkemper als penningmeester is afgetreden en Roy van Veghel dit heeft overgenomen in december 2024. De overdracht is soepel verlopen en op een heel enkele keer na was er al snel nauwelijks meer ondersteuning van Huub nodig. Het bestuur dankt Huub voor de goede overdracht en de hoeveelheid werk die hier voor hem de afgelopen jaren in heeft gezeten.

In dit boekjaar hebben we een resultaat behaald van net geen € 500,-, wat in vergelijking met de begroting (€ 744,50) uiteraard keurig is. Hierbij dient te worden opgemerkt dat twee grote aankopen opgenomen zijn als inventaris, waarover we jaarlijks gaan afschrijven, waardoor dit slechts gedeeltelijk ten laste van het resultaat van dit jaar gaat. Dit betreft de promotietent (afschrijving in 15 jaar) en de hengel en GoPro ten behoeve van broedmonitoring (afschrijving in 10 resp. 5 jaar) die we met behulp van het Fonds Verbraaken aan hebben kunnen schaffen. Hierdoor is er uiteraard wel een afname van het banksaldo zichtbaar in deze periode. Verder zijn er nog wat inkomsten te verwachten vanuit onze activiteiten voor Boer en Natuur, waarvoor in dit boekjaar al wel wat kosten zijn gemaakt.

Ten aanzien van het aantal donateurs kan worden vastgesteld dat dit iets is gedaald. Van ongeveer 500 donateurs zitten we nu op 480. De aanwas is nog steeds flink met 50 nieuwe donateurs. Daarnaast zijn er zo'n 70 afmeldingen. Het afschaffen van de jeugdgroepen heeft hier een groot aandeel in gehad, naast verschillende andere redenen, zoals overlijden, verhuizing of afgenomen interesse.

In het komende boekjaar zal er vooral gekeken worden of de inkomsten en uitgaven meer en meer kunnen worden gerelateerd aan de pijlers. Verder blijven we kritisch kijken naar de uitgaven. Voorbeeld hiervan is de omzetting van de fysieke naar de digitale donateurspas, waarmee we erg veel portokosten besparen. Daarmee kunnen we ook makkelijker variëren in ontwerp, waardoor we gebruik hebben gemaakt van de winnende foto van het afgelopen boekjaar.

Al met al een prima financieel jaar, waarbij het merendeel van de donateurs alweer hun donatie voor het volgende seizoen gedaan hebben.

2) Bescherming

De Werkgroep Bescherming heeft zich in de verslagperiode beziggehouden met de volgende projecten.

a) Oostvaardersoevers

Oostvaardersoevers is een project van Rijkswaterstaat samen met de provincie, het waterschap, Staatsbosbeheer, Het Flevolandschap en de gemeenten Lelystad en Almere. Het doel is door middel van een uitwisseling van vissen en voedselrijk water uit de Oostvaardersplassen en Lepelaarplassen en voedselarm water uit het Markermeer de ecologische toestand van alle drie de natuurgebieden te bevorderen. Daartoe komen er (1) waterinlaten aan de kop van de Knardijk (OVP) en bij de Jacobsslenk (LP), (2) een uitlaat waar het Jac. P. Thijssepad op de dijk komt (dat wordt Westvaarders genoemd), (3) een vispassage bij de Blocq van Kuffeler in combinatie met binnendijkse vismigratiemaatregelen in beide plassen, en (4) een luwtegebied in het Markermeer tussen de Pampushaven en Westvaarders. De Vogelwacht neemt deel aan de omgevingstafel voor dit project om te bevorderen dat het ecologische doel zo goed mogelijk wordt bereikt en dat de mogelijkheden voor de beleving van de natuur niet gehinderd worden door recreatieve voorzieningen bij de in- en uitlaatwerken. Zo pleiten we ervoor om de recreatiemogelijkheid bij Westvaarders te beperken en ruimere voorzieningen te combineren met het nieuwe bezoekerscentrum van het Flevolandschap aan het Oostvaardersdiep.

b) Openstelling luchthaven Lelystad voor vakantievluchten

Het besluit over het wel of niet openen van de luchthaven voor groot commercieel verkeer (vakantievluchten e.d.) is ook in de verslagperiode nog niet genomen. De Vogelwacht was - in haar zienswijze van 2019 - en is nog steeds van mening dat de voorziene uitbreiding van het vliegverkeer op Lelystad ongewenst is vooral vanwege de faunabeheermaatregelen (zoals het verjagen of zelfs doden van met name ganzen) die noodzakelijk kunnen zijn om de vliegveiligheid te garanderen. De luchthaven ligt immers in het middengebied van de Flevopolder met veel agrarische percelen die door foeragerende vogels worden bezocht, en is omgeven door vogelrijke gebieden zoals de Natura2000-gebieden Oostvaardersplassen, IJsselmeer, Ketelmeer & Vossemeer en Veluwerandmeren. Naar aanleiding van het twee jaar durende vogelmonitoringsonderzoek heeft de Vogelwacht gesproken met de uitvoerders en betrokkenen van de luchthaven. Volgens de onderzoeksconclusies zouden de risico's op vogelbotsingen beperkt zijn en is er geen aanleiding om ter voorkoming daarvan preventieve faunabeheermaatregelen te nemen. Dit blijft evenwel voor ons een belangrijk aandachtspunt waarop wij het MER zullen beoordelen; dat zal worden gepubliceerd bij een eventueel openstellingsbesluit.

c) Stationering van jachtvliegtuigen op luchthaven Lelystad

In het verlengde van de zienswijze op het ontwerp-luchthavenbesluit voor vakantievluchten heeft de Vogelwacht dezelfde zorgen geuit over de mogelijke stationering van F35-jachtvliegtuigen op luchthaven Lelystad. Dit heeft niet kunnen voorkomen dat Lelystad voorlopig wel is aangewezen als de voorkeurslocatie. We verwachten en vrezen dat dat ook de definitieve keuze zal zijn en hebben met Defensie afgesproken om op de vliegbasis Leeuwarden te horen en te zien wat daar de gevolgen zijn.

d) Oostvaardersplassen

De Vogelwacht heeft eerder een zienswijze ingediend op het ontwerpbeheerplan. Wij vonden het jammer dat ervoor gekozen was om nu al een nieuwe beheerplan vast te stellen, omdat in de komende jaren nog belangrijke beslissingen genomen zullen worden (zoals over een eventuele reset van het oostelijke moerasdeel en over het waterpeilregime na de reset), en er nog nadere onderzoeken moeten komen naar o.a. de Blauwe Kiekendief, terwijl de uitvoering van de maatregelen uit het vorige plan nog niet eens waren afgerond. Het plan is inmiddels zonder relevante wijzigingen vastgesteld. Wel is op ons verzoek een klankbordgroep voor de natuurorganisaties ingesteld en heeft een eerste bijeenkomst plaatsgevonden. Ook is duidelijk geworden dat de evaluatie van de huidige reset - die nog steeds niet is afgesloten - nog jaren op zich laat wachten zodat een volgende reset en een nieuw waterpeilregime pas weer aan de orde zijn in de aanloop naar het volgende beheerplan.

e) Hoogspanningsverbinding Diemen-Ens

Tennet is nog steeds bezig met de verkenning van de mogelijke alternatieve trajecten voor een nieuwe, tweede, hoogspanningsverbinding door de Flevopolders. In de verslagperiode zijn er van de Vogelwacht uit geen contacten met Tennet geweest. Wij zijn in afwachting van het voorlopige besluit over het voorkeurstraject. Een van onze punten van zorg was en is nog het mogelijke traject parallel aan de Oostvaardersdijk langs de Lepelaarplassen en Oostvaardersplassen en door het Marker- en IJmeer en het IJsselmeer. Dat hiervoor gekozen zou worden is inmiddels wel onwaarschijnlijk: het traject heeft de grootste negatieve impact van alle alternatieven waardoor het de vraag is of het wel vergunbaar is, en de provinciale overheden hebben zich ook voor andere trajecten uitgesproken.

f) Akkervogels

De Vogelwacht is in deze rapportageperiode een samenwerking aangegaan met het collectief Boer en Natuur met als doel de bescherming van akkervogels. We zijn begonnen om in een drietal bijeenkomsten over de provincie verdeeld ons te presenteren en onze mogelijke inspanningen voor te stellen. Vervolgens zijn een viertal vogelherkenningscursussen in de regio's gegeven die bestonden uit een theorie en een praktijkgedeelte. Verder is de voorjaarsmonitoring in het zuidelijk deel van Flevoland uitgevoerd. Dit zal in de komende jaren zijn vervolg krijgen.

3) Cursus Vogelherkenning

Doel van de cursus Vogelherkenning is om vogels te leren (her)kennen en dit steeds verder uit te bouwen. Hierbij is niet alleen leren belangrijk, maar zeker ook beleven. Veel deelnemers die een cursus doen, gaan door naar het volgende cursusjaar op een hoger niveau en blijven als donateur bij de Vogelwacht betrokken. Ook proberen we cursisten te betrekken bij inventarisatie- en monitoringprojecten (tellingen) en andere Vogelwachtactiviteiten. Dat lukte ook dit jaar weer.

We hebben de cursussen weer georganiseerd in het Natuurbelevingscentrum De Oostvaarders, Oostvaardersbosplaats 1 in Almere

In het cursusjaar 2024 - 2025 was er op de eerste (basiscursus) en tweede woensdag (vervolg- en afrondingscursus) van de maand een theorieavond, met een praktijkochtend of excursie op de zaterdagochtend daarna. Er werden per cursus 10 theorieavonden, 9 excursieochtenden en de cursisten-Big Day gepland. Ook werd er een theorieochtend gehouden met William Harpe van CameraNU. Deze ochtend was opengesteld voor alle donateurs.

De volgende personen waren actief als docent en/of excursiebegeleider: Rick van den Akker, René Alkema, René Alma, William Harpe (CameraNU), Ria Heemskerk, Henk van de Bovenkamp, Erna Koelman, Wim Kleefstra, Henk Koffijberg, Ton Eggenhuizen, Ed ter Laak, Karel Mauer, Hugo Wieleman, Peter Scholten, Wim Sluijs, Ben van Eeuwijk, René Verschuren, Lars Luijten, Arjan van Bohemen, Kees van Vliet, Michael Schweiger, Paul van der Munnik, Lisette Kos en Harry Muller.

a) Basiscursus (coördinator Ben van Eeuwijk)

Het cursusjaar telde 26 cursisten. Helaas is tijdens het cursusjaar één cursist, Hans Lem, plotseling overleden. Erg verdrietig. Namens de Vogelwacht hebben Ben van Eeuwijk (coördinator) en Annemieke Veltkamp (bestuur) de uitvaart bijgewoond.

De theorieavonden gingen over: een algemene inleiding (Ben van Eeuwijk), voorlichting verrekijkers (William Harpe, op een zaterdagochtend), vogels in park en tuin (René Alkema), determinatie (Peter Scholten), weide en watervogels (René Verschuren), roofvogels (Ed ter Laak), meeuwen en sterns (Karel Mauer), vogelzang (Ria Heemskerk), Riet- en moerasvogels (René Alkema), zangvogels (René Verschuren) en de mysterybird (René Alma).

Speciaal woord van dank aan Dick Rebel en Nellie de Groot, die op de cursusavonden koffie en thee hebben verzorgd.

De excursies gingen naar de volgende gebieden: Jan vd Boschpad en -heuvel, Kromslootpark, Almeerderhout (Kemphaan), Oostvaardersveld en Praambulten, Sluis Blocq van Kuffeler, Trekvogelpad, Harderbroek en Natuurpark Lelystad.

Gemiddeld namen 22 cursisten deel aan de theorieavond en 19 aan de excursies.

b) Vervolg cursus (coördinator Ed ter Laak)

Het cursusjaar 2024-2025 telde 27 cursisten. 20 cursisten waren doorgestroomd vanuit de basiscursus, twee cursisten hadden na de basiscursus een jaar pauze genomen en vijf cursisten kwamen van buiten. Er waren de volgende theorie-avonden: inleiding en minder algemene zangvogels (Ed ter Laak), vogeltrek (Wim Sluijs), voorlichting over verrekijkers en telescopen (op een zaterdagochtend door William Harpe van CameraNu), watervogels (Wim Sluijs), minder algemene roofvogels (Ben van Eeuwijk), biotoop (René Alma), minder algemene meeuwen en sterns (Karel Mauer), minder algemene steltlopers (Karel Mauer), het ringen van vogels (Ton Eggenhuizen), riet- en moerasvogels (René Verschuren) en Knobbelzwanen (Henk Koffijberg).

De excursies gingen naar de volgende gebieden: Oostvaardersplassen (Jan van den Boschpad en -heuvel), IJmeerdijk, Kamperhoek, Praambulten en Oostvaardersveld, Nuldernauw en Arkemheen, Houtribsluis en Bovenwater, Eempolder, Roggebotzand en Natuurpark Lelystad. Van de 27 vervolgcursisten bezochten er gemiddeld 19 de theorieavonden en 16 de excursies.

c) Afrondingscursus (coördinator René Alkema)

Voor de afrondingscursus hebben zich in 2024/2025 21 personen ingeschreven. Helaas moesten twee deelnemers vanwege gezondheidsproblemen al vrij snel voor het hele jaar afzeggen. Dus deden er uiteindelijk 19 mensen mee aan de afrondingscursus. Niet iedereen kwam elke avond en niet iedereen deed elke excursie mee, maar de opkomst was telkens goed.

Met name René Alma en Karel Mauer hebben de cursusavonden verzorgd. Zij hebben de volgende thema's behandeld: steltlopers (minder algemeen), vogels in hun leefomgeving, veren en eieren, meeuwen en sterns (moeilijker soorten), dwaalgasten en vogelzang. Daarnaast heeft Ed ter Laak de cursus afgesloten met een les over zangvogels (zeldzame soorten).

Eén van de laatste cursusavonden werd verzorgd door Hugo Wieleman. Hij werkt voor SOVON en vertelt over de vele mogelijkheden om vogels te tellen. We hopen op die manier te bereiken dat mensen na de vogelcursus mee gaan doen aan een telling die bij hen past of op een andere manier bij de vogelwacht betrokken blijven.

De excursies werden samen met de vervolgcursus gehouden.

Het is erg fijn dat zoveel enthousiaste vrijwilligers willen optreden als docent en als excursiebegeleider. De cursisten zijn erg enthousiast, zowel over de theorieavonden als over de excursies.

4) Activiteitencommissie

De activiteitencommissie bestond deze gehele periode uit Rick van den Akker, René Alma, André van den Berg en Anita Riemersma.

Dit jaar is de commissie in wisselende samenstelling vijf keer bij elkaar geweest. Annemieke Veltkamp is als nieuw bestuurslid één keer aanwezig geweest. Aan de hand van een vaste agenda zijn activiteiten geëvalueerd en lezingen en excursies gepland. Ook dit jaar hebben we weer geprobeerd gevarieerde activiteiten aan te bieden: elke maand een lezing en een excursie. De algehele indruk is dat de donateurs tevreden geweest zijn over de frequentie, variatie en kwaliteit van de aangeboden activiteiten.

De activiteitencommissie heeft de volgende activiteiten georganiseerd:

a) Lezingen

- Op 24 juli 2024 vertelde Ronald van Harxen ons veel wetenswaardigheden over de Steenuil. Uilen blijven erg intrigerend.
- Op 28 augustus gaf Jan van IJken een lezing over plankton. Het was zeer interessant, mede door de fantastische foto's! Er ging een wereld voor ons open.
- Op 25 september vertelde Paul van der Poel ons van alles over de Klapetekster. Bijzonder hoe deze vogel zijn prooiën spietst aan stekels van struiken.
- Op 23 oktober hield Ton Eggenhuizen een interessant verhaal over zoönose (ziekten die door dieren worden overgebracht op de mens). Ook Covid kwam daarbij aan bod.
- Op 22 januari 2025 gaf Luc Hoogenstein ons een inkijkje in de wondere wereld van wantsen. Prachtige en bijzondere insecten.
- Op 26 februari deed René Alma verslag van zijn reis naar Ecuador en de Galapagos. Wat een prachtig land met veel verschillende biotopen en de bijbehorende gevarieerde dierenwereld.
- Op 26 maart vertelde Hugo Wieleman ons veel over trektellen en wanneer je waar moet zijn om veel vogeltrek te zien.
- Op 24 april gaf Mennobart van Eerden een lezing over natuurontwikkeling van Flevoland. Daarbij kwamen onder andere beleidsplannen, maar ook de Marker Wadden aan bod.
- Op 28 mei hield Kars Veling een enthousiast verhaal over nachtvinders. Er komen meer dan 2400 soorten voor in Nederland. Een aantal daarvan zagen we na afloop op de bomen die van smeer waren voorzien.
- Op 25 juni kon Frank Zanderink ons veel vertellen over walvissen. De walvissen zijn het beste waar te nemen in de Oosterschelde, al komen er in de Noordzee meer voor.

Het aantal aanwezigen bij de lezingen was soms wat laag. Hierover is overleg geweest met het bestuur, maar besloten is toch op dezelfde weg verder te gaan. Later nam het aantal aanwezigen gelukkig weer toe. Gemiddeld waren er 24 personen aanwezig.

b) Excursies

- Op 17 juli 2024 begeleidde Rick van den Akker de avondexcursie naar Polder IJdoorn. Een mooi gebiedje en lekker dichtbij.
- Op 27 juli trad Wim Kleefstra op als excursieleider en liet hij ons het Tusschenwater zien. Heel bijzonder om daar in bomen broedende Lepelaars te zien.
- Op 7 augustus ruimden we met een groepje donateurs onder leiding van Anita Riemersma zwerfafval op op de Dashorstdijk. Een flink aantal volle vuilniszakken was het resultaat.
- Op 24 augustus gingen we met Rick van den Akker naar de Vossemeerdijk. We genoten van Reuzensterns en ook de Visarend gaf een showtje weg.
- Op 21 september gingen we paddenstoelen kijken in de Banken onder leiding van André van den Berg. We zagen heel wat verschillende en leuke soorten.
- Op 19 oktober liet André van den Berg ons zien wat je allemaal op het strand van Wijk aan Zee kunt vinden. Ondertussen ruimden we ook meteen zwerfafval op.
- De geplande twitchexcursie op 23 november moest helaas worden gecancelled vanwege het ontbreken van zeldzame vogelsoorten.
- Tussen Kerst en Oud en Nieuw konden donateurs in hun eigen omgeving zoeken naar bloeiende planten. Enkele donateurs maakten hiervoor zelf een wandeling. Helaas maakte niemand gebruik van het aanbod om met André van den Berg op pad te gaan.
- Op 25 januari 2025 bezochten we Zeeland en de Brouwersdam onder leiding van René Alma. We zagen diverse zeevogels en ook de zeldzame Pacifische Parelduiker.
- Op 22 februari waren Rick van den Akker en André van den Berg onze gidsen naar 's Gravelandse buitenplaatsen. Mooie waarnemingen waren een Bosuil en Zwarte Specht.
- Op 22 maart begeleidde René Alma de excursie naar de Veluwe bij Uddel. We zagen onder andere Kuif- en Zwarte Mees en hoorden een Kruisbek.
- Op 19 april keken we vogels bij het Landje van Geijssel onder leiding van Anita Riemersma. Leuke soorten waren Bos- en Zwarte Ruiter.
- Op 27 mei nam Greet Boomhouwer ons mee op een vroege vogelwandeling naar Natuurpark Lelystad. Leuke soorten waren Bosrietzanger, Appelvink en Raaf, maar ook de zeldzame Dwergaalscholver liet zich mooi zien.

- Op 28 mei gingen we op zoek naar de Wielewaal in het Kathedralenbos met Eliaan Hijne en Maurice Prins als gids. Geen zichtwaarneming helaas, maar de Wielewaal werd wel gehoord.
- Op 28 juni nam René Alma ons mee op twitchexcursie. En getwitcht hebben we: we zagen Bronskopeend, Woudaap, Steenuil en wel zes Vale Gieren!

De excursies waren vrijwel elke keer geslaagd, gemiddeld waren er 12 deelnemers.

Fijn dat ook dit jaar enkele donateurs weer één of meer excursies hebben begeleid.



Op de Brouwersdam speurden we met man en macht naar de Pacifische Parelduiker ... en met resultaat.

c) Overige activiteiten

De Big Days vonden in 2025 ook weer op twee manieren plaats: per auto op 17 mei (12- en 24-uurs Big Day) en per fiets op 24 mei (6-, 12- en 24-uurs Big Day). Er werd weer enthousiast aan deelgenomen en gestreden om de wisselbekers.

5) De Grauwe Gans



In dit verslagjaar heeft de redactie weer drie uitgaven van de Grauwe Gans in ‘full color’ gerealiseerd. Naast de verspreiding onder de donateurs hebben ook meerdere belangstellende organisaties een exemplaar ontvangen. De oplage van de Grauwe Gans is gekoppeld aan het aantal donateurs en de bestemming voor promotionele doeleinden; in dit verslagjaar is dit per oplage rond de 450 stuks.

In Almere en Lelystad zijn deze door een aantal vrijwilligers aan huis bezorgd. Dat scheelt een enorm bedrag aan portokosten. Eén van de donateurs haalde de Grauwe Ganzen op bij de drukker, zodat deze niet bezorgd hoefde te worden. Dit laatste liep niet altijd even vlekkeloos. Zo’n 80 Grauwe Ganzen werden per post naar de donateurs verzonden. Om de kosten nog meer te drukken zijn er gesprekken gaande met de drukker over het versturen van de Grauwe Gans door de drukker.

De wens van het bestuur om enkele reclamepagina’s aan de Grauwe Gans toe te voegen heeft het afgelopen jaar geleid tot een nieuwe adverteerder.

De hogere kosten (o.a. drukker en een hogere frankering) zijn door het bestuur gefiatteerd.

a) Digitaal

Een aantal donateurs heeft te kennen gegeven een digitale versie van de Grauwe Gans te willen ontvangen. De digitale verspreiding van de Grauwe Gans is enigszins toegenomen. Dit jaar waren dit 53 e-mailadressen. Zij ontvangen een mail met een link zodra er weer een editie verschenen is. Er wordt niet actief op een digitale toezending gestuurd.

b) Redactie

De redactie bestond dit verslagjaar uit: Margreet Roos (opmaak), Nicolette van der Ben (redacteur), Aat Harms (redacteur), Hugo Wieleman (redacteur), Karel Mauer (redacteur opmaak en fotografie) en Nelleke Seegers (coördinator en redacteur).

c) Inzet redactie, schrijvers en fotografen

Het afgelopen jaar heeft de redactie met veel gedrevenheid weer onderwerpen en schrijvers gevonden, die veel afwisseling boden aan de lezers. In augustus 2024 vond ook de laatste publicatie plaats over de Flevokijkers. René Gerritzen heeft gedurende 24 jaar de verslaglegging van de activiteiten van deze groep verzorgd. De redactie heeft hem hiervoor hartelijk bedankt. De intentie is dat de Flevokijkers onder de vlag van het IVN Flevoland verdergaan.

Diverse fotografen hebben ook dit jaar de redactie voorzien van mooie en toepasbare foto's.

d) Tot slot

De redactie hoopt iedere keer dat een beoogd schrijver voor ons blad tijd en inspiratie weet te vinden. De gestelde deadlines maken dat soms best lastig. Onze strakke planning heeft desondanks telkens gezorgd voor een uitstekend resultaat. De 'redacteur opmaak en fotografie' heeft daarbij weer voldoende tijd weten te vinden voor de opmaak en het passend maken van de foto's. De aangeleverde kopij is door de redactieleden op stijl- en taalfouten nagekeken en waar nodig gecorrigeerd; uiteraard met behoud van de stijl van de betreffende schrijver, die overigens verantwoordelijk blijft voor een correcte inhoud van zijn of haar artikel.

De redactie dankt alle schrijvers en fotografen voor hun bijdrage in het verslagjaar 2024/2025. Met vol vertrouwen gaat zij het seizoen 2025/2026 tegemoet.

6) Werkgroep Natuurfotografie

Het aantal deelnemers aan de werkgroep natuurfotografie is weer verder toegenomen. Inmiddels staan er 36 donateurs op de ledenlijst, waarvan er 31 actief deelnemen aan het programma.

Evenals voorgaande jaren heeft het programma bestaan uit foto van de maand, jaarthema fotografie, diverse lezingen, presentaties en uitstapjes.

De thema's voor de foto van de maand waren dit seizoen Insecten, weerspiegeling, macro, gouden/blauwe uurtje, boom/bos/bomen, paddenstoelen, wit, geef de vogel de ruimte, reliëf en tulp(en).



Foto: Erna Koelman; 'Waterranonkel'; gemaakt voor het thema 'Weerspiegeling'

De thema-onderwerpen van dit zijn seizoen zijn geweest: verstoring in de natuur onder leiding van Karel Mauer, dronefotografie door Anita Riemersma, Martin van der Kruijk over hutfotografie en Paul Roth over orchideeën fotografie. Ook hadden we een discussieavond over zwart-witfotografie aan de hand van foto's en ervaringen van werkgroepleden.



Foto: Tanja de Mooij; 29-apr-2019; omgezet van kleur naar zwart-wit

De werkgroep hanteert de regel dat foto's die ingeleverd worden voor het maand- en jaarthema in Flevoland moeten of kunnen zijn gemaakt. Echter voor de vakantiefoto's en de portfolio presentatie is deze 'spelregel' losgelaten.

Ter afsluiting van dit seizoen is er een fotowedstrijd gehouden. Deelnemers hebben ieder maximaal drie foto's ingezonden die zij eerder hebben ingestuurd voor de foto van de maand. Monique van Eeuwijk heeft de inzendingen beoordeeld en besproken en een top 3 gekozen. De winnende foto is van Cees Petter, die was ingeleverd voor het thema 'Geef de vogel de ruimte'.



Foto: Cees Petter; 'Spreeuw met ruimte voor ballet'; 11-mrt-2025

In de maanden juli en augustus zijn er bijeenkomsten in de vorm van gezamenlijk fotograferen: in juli eenmaal 's avonds, in augustus eenmaal 's ochtends.

Daarnaast hebben de volgende fotografie-uitjes plaatsgevonden: Laakse Slenk (doel: libellen, vlinders, en andere insecten), De Stille Kern (doel: wat er ook maar voor de lens komt), Arkemheen (weide-, riet- en watervogels), Almere (orchideeën; was gepland voor Kennemerland-Zuid, maar dat bleek dat weekend onbereikbaar).



Foto: Erna Koelman; Almere; fotografie-uitje Orchideeën; 21-jun -2025

Op verschillende locaties in Almere is er geëxposeerd met foto's van het jaarthema beweging. Doordat het deelnemersaantal de afgelopen jaren is toegenomen, is ook het aantal foto's voor de expositie uitgebreid van 20 naar 26 foto's.



Foto: Adrie Westera; Gezondheidscentrum Noorderdok; 08-jan-2025

Taakverdeling van de werkgroep:

- Adrie Westera coördineert de exposities.
- Jan Willem van der Kuij coördineert de uitstapjes.
- Ton Oudshoorn en Nelleke Seegers verzorgen de kopij voor de Grauwe Gans en de Nieuwsbrief.
- Erna Koelman en Inge van den Akker stellen het programma samen en coördineren de bijeenkomsten van de werkgroep.

7) Vogelringgroep

In afwijking van het jaarverslag van de Stichting Vogel- en Natuurwacht Flevoland beslaat het jaarverslag van de vogelringgroep net als vorig jaar de periode januari – december 2024. Hiervoor is gekozen omdat het ringwerk zich primair richt op het in kaart brengen van broedvogel-parameters (overleving, sterfte, jongenproductie, immigratie en emigratie) en de cesuur van het jaarverslag van de Stichting daar middenin valt.

Het vangen en ringen van vogels aan de Grote Vaartweg is onder te brengen onder een aantal noemers:

- Demografische gegevens verzamelen voor het landelijk en internationaal netwerk van Constant Effort Sites-project dat in Nederland wordt gecoördineerd door het Vogeltrekstation, onderdeel van de KNAW.
- In kaart brengen van de vogeltrek van minder eenvoudig waar te nemen vogelsoorten, voorafgaand en volgend op het broedseizoen.
- Verzamelen van monsters voor zoönosen zoals vogelgriep en ARBOvirussen (Arthropod Bourn: door muggen en teken overgebracht) zoals Westnijlvirus, Sindbisvirus e.a.. Gecoördineerd door Erasmus Universiteit, Rotterdam.
- Het vangen van muggen (als gekende vector van virussen, waarbij vogels ook een rol kunnen spelen) gecoördineerd door OneHealthPact (WHO) en Universiteit Leiden.

- Het verzamelen van poepmonsters van gevangen vogels ten behoeve van dieetonderzoek, gecoördineerd door de Universiteit Groningen.

In 2024 zijn in totaal 2023 vangsten van vogels geregistreerd, verdeeld over 1691 nieuw geringde vogels en 332 terugmeldingen van vogels (al geringde vogels). Van 15 vogels zijn gegevens over uitwisseling met andere locaties verzameld.

Van de 2023 vangsten zijn er 760 geregistreerd onder het Constant Effort Project en 1264 onder de noemer van trekvogels.

Er zijn 508 zoönose-monsters afgenomen en in 16 weken is een muggenbemonstering gedaan. Details zijn nog niet door de instituten uitgewerkt. Wel is in ieder geval het Sindbisvirus gedetecteerd. Hoewel dit virus in de regel voor mensen onschadelijk is, is hiermee wel weer aangetoond dat muggen en vogels een rol kunnen spelen in het overdragen van virussen. Omdat ook trekvogels daar een rol in spelen, kan die overdracht over grote afstanden plaatsvinden. Het bemonsteren moet daarmee gezien worden als een Early-Warning-Systeem voor de volksgezondheid.

Er zijn 24 poepmonsters verzameld voor het dieetonderzoek, ook hiervan zijn we nog in afwachting van de resultaten.

Bijzondere vangsten waren een blauwe reiger (handvangst, helaas met gebroken vleugel) en twee bladkoningen. Verder is de nog steeds voortdurende groei van de populatie Cetti's zangers te vermelden.

De inzet van 10-15 medewerkers (in verschillende taken) heeft dit alles weer mogelijk gemaakt. De bezetting is en blijft een punt van zorg, mede door vergrijzing, al stemt de inzet van een nieuwe rekrut (Studente van Aeres-HBO) hoopgevend.

8) Knobbelswanen Almere

In afwijking van het jaarverslag van de Stichting Vogel- en Natuurwacht Flevoland beslaat het jaarverslag van de Zwanenwerkgroep net als vorig jaar de periode januari – december 2024. Hiervoor is gekozen omdat het ringwerk zich richt op het in kaart brengen van broedvogels en de cesuur van het jaarverslag van de Stichting daar middenin valt

De winter van 2023/24 was boterzacht en dat schiep hoge verwachtingen voor het komende broedseizoen.

Dat viel echter vies tegen. Een aantal paren uit 2023 was afwezig en veel legfels waren kleiner. Bovendien was mei, de periode waarin de meeste eieren uitkomen, de natste maand sinds de metingen.

Veel regen is funest voor pas uitgekomen pullen. Hun donspak wordt doorweekt en isoleert niet meer waardoor ze sterven aan onderkoeling.

We telden uiteindelijk 49 paren in Almere, waarvan er 29 over gingen tot nestbouw en broeden. 20 Paren waren succesvol. En dat is weinig.

Totaal telden we 209 eieren. Dat is een minimum omdat een aantal nesten niet bereikbaar was. Uiteindelijk telden we 172 uitgekomen pullen. Eind augustus vonden we er daar nog 115 van terug.

Het vangen en ringen ging moeizaam. Zoals gewoonlijk vertrok een aantal paren naar groot water (Hoge Vaart, Lage Vaart, Weerwater) en verdwenen uit beeld of waren niet de kant op te krijgen. Uiteindelijk konden 66 pullen worden geringd.

Uit het Vogelhospitaal in Naarden werden nog 20 herstelde zwanen losgelaten en geringd.

Van 25 vogels werden bloedmonsters genomen in het kader van een lopend onderzoek naar vogelgriep van de Erasmus Universiteit en het Vogeltrekstation. Alle uitslagen waren negatief

9) Monitoring

a) Tuinvogeltellingen

Alweer voor de 34e keer is in december 2024 onze wintertuinvogeltelling van start gegaan. Het gaat in dit project om het, gedurende de drie wintermaanden, op naam brengen en het tellen van de vogels 'in de eigen tuin' of, binnen de gestelde afstand van maximaal 25 meter, in die van de burens. Bij de oproep om deel te nemen aan de telling worden een handleiding, een turflijst en een verzamellijst op de website geplaatst, zodat die door de tellers kunnen worden gedownload. De ingevulde verzamellijsten worden na afloop van de telperiode digitaal, of eventueel nog op papier, naar één van de beide coördinatoren teruggestuurd.

Vanaf de maand maart in dit verslagjaar zijn er 35 ingevulde verzamellijsten binnengekomen bij Ton Kalkman, één van de coördinatoren van het project. De lijsten kwamen dit jaar uit Almere (31 stuks) en vier uit overig Flevoland. Het doel van dit project was destijds (en is dat nog steeds) om de deelnemers van de vogelherkenningscursus van de vogelwacht en tevens de niet-actieve vogelaars/donateurs meer bij de vogelwacht te betrekken. Gedurende de looptijd van het project sloten echter ook meer actieve donateurs/vogelaars bij dit project aan. Er is daardoor een stevige basis van tellers ontstaan. Meerdere deelnemers zijn overigens welkom. De tellers vullen ieder jaar vol enthousiasme de lijsten in. Dat enthousiasme valt onder andere af te lezen uit de opmerkingen die samen met de lijsten werden ingeleverd. Leuke kopij voor het verslag in de Grauwe Gans.

Na ontvangst van de lijsten zijn de gegevens verwerkt per vogelsoort en zijn de grafieken van de 18 'basissoorten' bijgewerkt en aangevuld met de resultaten van de afgelopen winter. De bijgewerkte grafieken worden vervolgens ter informatie voor een ieder op de website geplaatst. Daarnaast is in het augustusnummer van de Grauwe Gans een verslag opgenomen van de tellingen met naast de uitkomsten wat extra analyses van de gegevens.

Inmiddels heeft coördinator Ton Kalkman een stapje terug gedaan en heeft Victor Eggenhuizen te kennen gegeven als coördinator het project over te willen nemen. Voorlopig zullen zij samen het project nog trekken.

Nieuwe toevoegingen aan een team leveren ook dikwijls nieuwe ideeën op. Zo is al nagedacht over het halen van extra informatie uit onze tellingen, het proberen meer mensen te enthousiasmeren voor de tellingen en het maken van vergelijkingen met landelijke tellingen (zoals de jaarrond tuintellingen van onder andere SOVON en de Nationale Tuinvogeltelling van Vogelbescherming Nederland). Ton en Victor zullen zich vooralsnog blijven inzetten en proberen na te denken over aanwas van nieuwe tellers en het vinden van inspirerende en nieuwe manieren om naar de gegevens te kijken.

b) Roofvogelinventarisatie

Sinds begin jaren negentig wordt in Zuid- en Oost-Flevoland onderzoek gedaan aan broedende bosroofvogels door vrijwilligers in samenwerking met terreinbeheerders. In 2025 heeft de Stichting voor deze vrijwilligers (tevens donateurs van de Stichting) subsidie aangevraagd bij het Fonds Verbraaken en ook een bedrag gekregen voor de aanschaf van een camera op telescoopstok. Vandaar dat in dit jaarverslag voor het eerst een verslag is opgenomen van het roofvogelwerk.

Met zowel buizerd als havik gaat het al langere tijd minder goed. Behoorden de Flevolandse haviken en buizerds een kwart eeuw geleden nog tot de best presterende roofvogels van Nederland, inmiddels zijn ze hekkensluiter. Dit te oordelen aan legbegin, aantal eieren en aantal uitgevlogen jongen. Om dit nog beter in kaart te brengen wordt met de camerastok in een vroeg stadium met een minimum aan verstoring in het nest gekeken of en zo ja hoeveel eieren gelegd zijn. In een later stadium worden deze nesten bezocht voor onderzoek aan en het ringen van de nestjongen.

Exemplarisch is het gebied Pampushout waar aan het eind van de winter slechts tien buizerdnesten zijn gevonden. Als al deze nesten succesvol zouden zijn, betekende dat alsnog een halvering van de stand ten opzichte van de jaren rond de eeuwwisseling. Met de camerastok bleken echter in slechts vijf nesten eieren gelegd te zijn en maar twee nesten leverden jongen op. Bovendien waren de legsels klein (1-2 eieren in plaats van 3-4). Opmerkelijk is dat de buizerds in het agrarisch gebied het iets beter deden. Deze tweedeling van droefenis in het bos en betere prestaties in het agrarisch land (in ieder geval in 2025, mogelijk door een tijdelijk goede veldmuizenstand) werd ook bij Zeewolde en in de Noordoostpolder opgemerkt door de onderzoekers die daar actief zijn.

Ook de havik heeft in de voornoemde periode een veer gelaten (ongeveer een halvering van de stand en kleinere legsels). Nieuwkomer is wel de wespindief die inmiddels enkele jaren broedt in Pampushout (dit jaar wel aanwezig, geen nest gevonden) en het Almeerderhout (dit jaar weer een succesvol nest).

In 2025 zijn vijf donateurs actief bij het inventariseren en volgen van de nesten. Dat is net aan genoeg om een globaal beeld te krijgen van het wel en wee van onze roofvogels. Uitbreiding van groep vrijwilligers is dus dringend gewenst.

c) Wetlandtellingen

Maandelijks telt een groep van 12 tot 20 personen de vogels in de Lepelaarplassen volgens vaste richtlijnen van SOVON (Sovon Vogelonderzoek Nederland). Deze telling is onderdeel van de landelijke wetlandtelling van SOVON. Alhoewel bij de SOVON wetlandtellingen alleen watervogels worden geteld, tellen wij alle vogels.

De resultaten van deze landelijke tellingen vormen een basis voor het natuurbeleid en -beheer in ons land.

Wij tellen altijd op de zondag het dichtst bij de 15de van de maand en starten 45 minuten na zonsopgang. We verzamelen op de parkeerplaats bij voorheen de Trekvogel en zijn ongeveer zo'n twee en een half à drie uur onderweg.

In december hebben we met de groep na de telling 'een nazit' gehouden bij camping

Waterhout. In maart hebben we na de telling met de coördinatoren overleg gehad.

De Trekvogel wordt voor onze nazit erg gemist. Voor de dubbeltellingencheck wordt nu de groepsapp gebruikt. Daarna worden de gegevens ingevoerd voor SOVON via Avimap.

Overzicht telgebieden Lepelaarplassen



Van de vijf telgroepen gaan er twee met de fiets. Eén groep fietst rond de Natte Graslanden, de andere gaat langs de Oostvaardersdijk. We hebben een groep die Plan Roerdomp ingaat (afgesloten pad langs de Natte Graslanden), we doorkruisen het Wilgenbos en de vijfde groep loopt naar de Lepelaarhut om de Grote plas te tellen en neemt onderweg het Trekvogelgraslandje, het fietspad en het laarzenpad (soms alleen met lieslaarzen te belopen) mee.

Per groep is er een coördinator t.w.

- Wim Kleefstra (fiets), Aat Harms (dijk), Ria van der Tol (Plan Roerdomp), Erna Koelman (Lepelaarhut) en Greet Boomhouwer (Wilgenbos).
- De overall-coördinatie wordt gedaan door Tonny Lieman.

Een groot deel van de tellers is bijna elke maand aanwezig.

Met dank aan: Wim Kleefstra, Rob van Thienen, Nanne Paauw, Hans Havinga, Greet Boomhouwer, Erna Koelman, Henk van de Bovenkamp, Kees de Pater, Ria van der Tol, Wim Sluijs, Aat Harms, Erwin Kriek, Johanna Kok, Marianne Groot, Marjolein Veen, Corina Straatsma, Nelleke Seegers, Tanja Elzer, Janny Vermolen, Tonny Lieman en nieuw in 2024/25 Roy van Veghel, Cristina Soto, Elian Hijne en Maurice Prins.

Via aanmeldingen op ons mailadres hebben enkele mensen één of enkele keren meegelopen. Via deze weg hebben we Marleen Hof toe kunnen voegen aan onze groep. Helaas zijn Hans en Aat aan het eind van dit teljaar gestopt.

In het seizoen 2024/2025 zijn er in totaal 52.096 vogels geteld, 6.000 meer dan in het seizoen 2023/2024.

Nummer één is de Aalscholver (9132), waarbij het zwaartepunt ligt in de maanden juli, augustus en september, waarin er 6617 worden geteld. Nummer twee is de Grauwe Gans met 8168 stuks, waarbij opvalt dat er in de maand juni met 4272 exemplaren meer dan de helft van het jaartotaal geteld is. Nummer drie is de Krakeend, met 5729 stuks, waarbij het meer verdeeld is over het jaar, maar toch nog wel met het zwaartepunt in de zomermaanden.

Uiteraard zijn er ook weer de bijzonderheden. Er zijn 17 vogels, waarvan slechts één exemplaar is geteld, waaronder de Bladkoning, Woudaap en Visarend als meest zeldzame. Dit geldt ook voor algemenere soorten als Wulp, Wielewaal en Holenduif.

Soorten waarvan meerdere exemplaren bij één telling in een specifiek gebied geteld worden zijn Wilde Zwaan (8), Brilduiker(3), Koereiger (4) en Houtsnip (2).

Verder zijn er slechts twee soorten, Zwarte Kraai en Blauwe Reiger, die in alle gebieden minstens 1 keer geteld zijn. Inmiddels is de Cetti's zanger niet meer weg te denken. In 8 van de 14 gebieden wordt hij bij elke telling gehoord, in totaal maar liefst bij 82% van de unieke tellingen, waarbij hij slechts in één gebied (Hoge Vaart) niet één keer gehoord is.

In totaal zijn er dit seizoen 139 verschillende soorten geteld met een variatie tussen de 58 (oktober) en 84 (mei), wat een gemiddeld aantal is als we naar de laatste jaren kijken.

In juli zijn we met het nieuwe teljaar begonnen en de Kleine Bonte Specht heeft zich al op één dag in twee gebieden laten zien. Dit seizoen werden slechts twee exemplaren geteld in één gebied. We zijn erg benieuwd hoe zich dat verder gaat ontwikkelen.

d) Grachtentelling

In het weekend van 18 en 19 januari 2025 is door een groep van 30 vrijwilligers van de Vogelwacht opnieuw een telling uitgevoerd van alle vogels in de Almeerse grachten. Geteld worden alle vogels, die in het winterseizoen gebonden zijn aan het grachtenwater. Het weer was prima deze keer, zodat zonder koukleumen kon worden genoten van de vogels. Alle blokken zijn weer geteld. De telling vindt reeds vele jaren plaats en vanaf 2016 worden de resultaten ingevoerd via waarneming.nl en digitaal opgeslagen. In de loop der jaren valt grosso modo een dalende trend te zien van het aantal vogels in de grachten. Vrij fors dalende aantallen zijn al enige jaren te zien bij de meest voorkomende soorten: de kokmeeuw, de wilde eend en de meerkoet. Het waterhoen is een soort, die juist toeneemt in aantal. Er is een tweekoppige commissie, die jaarlijks deze telling organiseert. Er is ruimte voor een derde persoon.

e) Oostvaardersplassentelling

Sinds september 2023 voeren donateurs van de Vogelwacht tellingen uit in de Oostvaardersplassen. Op verzoek van Staatsbosbeheer wordt er maandelijks met een terreinwagen een vaste route gereden vanaf het beheergebouw aan de Kitsweg. Die loopt via de Driehoek met Wigbels Eiland, De Zeearend naar De Roerdomp. In de zomer gaat de route dan over de scheidingsdijk tussen moeras en gras naar de Almeerse kant. Terug via de beheerweg, naar de Arena en tot slot de vistrap bij de uitlaat naar de Lage Vaart. De plassen rond het Natuurbelevingscentrum De Oostvaarders en de Jan van de Boschheuvel worden vanuit Almere geteld. Zo wordt het hele grazige deel geteld.

De aandacht gaat daarbij nog steeds uit naar de grasetende watervogels (voornamelijk ganzen en sommige grondeenden) en zoogdieren, alsmede alle roofvogels en reigerachtigen. Laatstgenoemden eten muizen, die op hun beurt weer leven van het grasland. Uiteraard tellen we ook de grote grazers, konikpaarden, edelherten en hekrunderen en een individuele ree. Tenslotte wordt de stand van de Natura 2000 soorten gemonitord.

De resultaten worden door SBB gebruikt voor de evaluatie van het gebied. De tellers houden ook een daglijst bij, waarop ook de soorten worden bijgehouden die niet meegenomen worden in de SBB statistieken. Hoogtepunten dit jaar waren in de wintertellingen het enorme aantal Zeearenden en Raven en in de herfsttellingen de bijzondere doortrekkers als de Rode Wouw en de Roodpootvalk.

De organisatie aan de kant van de Vogelwacht is in handen van twee coördinatoren (Aat Harms en Annette Prinsen), die met een maandelijkse wisselende groep de telling verzorgt. Hun opdracht is om te zorgen voor een evenwichtige samenstelling van de telgroep, zodat ook beginnende tellers voldoende aan bod kunnen komen. Uit de jaarlijkse evaluatie onder de tellers bleek het grote enthousiasme voor deze telling. Aandachtspunt voor komend jaar is de communicatie met de opdrachtgever over het faunabeheer.

f) Oostvaardersveldtellingen

Om te beginnen, de door het bestuur gevraagde periode voor het jaarverslag (juli t/m juni) sluit niet aan bij de voor de OVV-tellingen gehanteerde periodes van een jaar. Onze allereerste OVV-telling vond plaats in maart 2016. Voor ons als tellers én voor Staatsbosbeheer (SBB), op wiens verzoek wij de tellingen uitvoeren, lopen de ‘jaren’ dus steeds van maart tot en met februari. Niettemin zal ik me in dit (voor de OVV-tellingen allereerste) jaarverslag voor de Vogel- en Natuurwacht houden aan de gevraagde periode.

Zoals de naam al aangeeft, vinden deze tellingen plaats in het Oostvaardersveld (OVV). Anders dan bij bijvoorbeeld de wetlandtellingen en de OVP-tellingen, is deze telling een ‘PTT-telling’. PTT staat voor ‘Punt-Traject-Telling’. Dit is een telling waarbij altijd vaste routes gelopen worden en er altijd op vaste telpunten een vastgestelde tijd geteld wordt. In het geval van de OVV-telling zijn er twee routes uitgezet die geteld worden door twee groepen die maandelijks wisselen van samenstelling. Bijgaand kaartje geeft de twee routes en de telpunten aan: Rood noemen we Route A (met telpunten A01 t/m A12), Blauw Route B (met telpunten B13 t/m B24). Op de meeste telpunten wordt 5 minuten (op de stopwatch!) geteld. Alleen bij de drie hutten, De Poelruiter, De Oeverloper en De Krakeend, wordt (minstens) 10 minuten geteld. Dat er bij de hutten ‘minstens’ bij staat, is omdat altijd alles geteld moet worden wat aanwezig is, ook als dat niet binnen 10 minuten lukt. Bij De Poelruiter en bij de Oeverloper lukt het bijna altijd om de telling binnen de 10 minuten klaar te hebben. Bij de Krakeend lukt dat vaker niet dan wel. Dan duurt het vaak (soms zelfs veel) langer dan 10 minuten voordat alles wat er zit geteld is.



De OVV-tellingen vinden (vanaf maart 2016) maandelijks plaats op de laatste zaterdag van de maand. (Alleen als er op die dag een feestdag is, of als er om een andere reden onvoldoende tellers beschikbaar zijn, wordt van deze dag afgeweken.) De telling start altijd één uur na zonsopkomst. De starttijd varieert daardoor van ca.06:25 tot 09:50 uur.

Tijdens de telling wordt per waarneming niet alleen de soort en het aantal genoteerd, maar tevens de biotoop waarin de vogels zich bevinden. Dit is op verzoek van de ecooloog van SBB, om de veranderingen in soorten en aantallen vogels te kunnen linken aan veranderingen in de biotopen die in het OVV plaatsvinden. Om dezelfde reden wordt de route (minimaal) eenmaal per jaar buiten een telling om gelopen, om op veel plekken foto's te maken van de biotopen op de route.

Het totale aantal vogels dat per maand geteld wordt varieert gigantisch, ook tussen dezelfde maand verspreid over de jaren. Zie de tabel. (Rose gemarkeerd is de periode van dit jaarverslag.)

	Aantallen VOGELS per maand											
	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2018	1905	2136	961	1431	687	1190	1844	2648	1499	2055	1008	1550
2019	896	1468	1803	725	998	947	1046	1520	1395	1520	1209	1339
2020	1175	1746	Corona	1216	1432	1228	1664	1496	750	1603	1474	1253
2021	1355	1658	1176	1112	865	850	1272	1059	1104	832	974	1044
2022	1022	2849	1326	1047	963	1777	1701	1213	1093	1518	993	1778
2023	1153	1567	1051	1268	1198	1074	1401	1470	1165	2230	1175	1382
2024	2400	1006	1465	1059	675	999	1435	1324	2051	842	1024	814
2025	1268	1555	842	539	1035	988	950	1418	1905			
Gemiddeld	1326	1759	1305	1128	936	1129	1388	1484	1319	1525	1175	1292

Wat aantallen soorten vogels betreft zit er wel meer lijn in. In voorjaar en zomer (april t/m september) worden er gemiddeld meer soorten waargenomen dan in de overige maanden. In de periode van dit verslag laten de maanden september en november 2024 en maart 2025 tot nog toe de hoogste aantallen soorten in die maand zien. Hierbij is geen enkele correlatie met de totale aantallen getelde vogels.

	Aantallen SOORTEN vogels per maand											
	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2016			58	67	63	61	47	52	49	49	38	41
2017	46	50	54	58	57	55	60	52	48	50	49	48
2018	45	41	50	59	51	50	54	55	59	55	47	42
2019	45	48	50	58	65	54	55	63	56	55	52	47
2020	44	50	Corona	72	64	59	65	56	49	49	45	47
2021	43	45	55	57	53	56	60	56	53	42	43	46
2022	48	51	53	74	61	63	71	56	50	50	42	50
2023	46	42	51	62	62	70	56	57	55	46	54	58
2024	55	54	53	70	52	60	55	57	64	53	56	47
2025	46	51	59	47	61	65	62	59	59			
Gemiddeld	46	48	54	62	59	59	59	56	54	50	47	47

Enkele vermeldenswaardigheden in de verslagperiode zijn:

- Echt bijzondere soorten hebben we in deze periode helaas niet waargenomen. Het meest opmerkelijke was de waarneming van 5 overvliegende veldleeuweriken in oktober 2024.
- Er zijn in deze periode vrijwel geen brandganzen waargenomen! Slechts één in maart en 16 in juni. En dat terwijl we tot en met begin 2024 's winters honderden brandganzen konden noteren. Ik ben benieuwd of dat incidenteel of blijvend is. Ik vermoed blijvend, omdat er bijna geen 'kort grazig gras' meer aanwezig is in het OVV.
- Hoewel we pas in oktober 2017 onze allereerste Cetti's zanger noteerden, is er nu geen telling meer zonder Cetti's zangers. Het aantal varieerde in deze periode van 6 tot 34.
- De ijsvogel is in deze periode vaker waargenomen dan voordien: op twee maanden na elke maand minstens één, met een uitschieter van 4 in augustus 2024.
- Ook het aantal Kleine Zwanen was hoger dan ooit tevoren. Drie maanden achtereenvolgend zijn er Zwanen gezien, resp. 4, 7 en 15 stuks. In de jaren ervoor slechts eenmaal 5 en eenmaal 2.
- Zoals overal in de Oostvaardersplassen en omgeving, kwamen ook bij deze tellingen veel waarnemingen van Zeearenden voor, tot een maximum van 7 waarnemingen bij één telling. (Waarbij onbekend is hoeveel dubbeltellingen daarbij zitten.)



(Blauwborst, 28 jun 25, Erna Koelman)



(Sijtsjes, 26 okt 24, Erna Koelman)

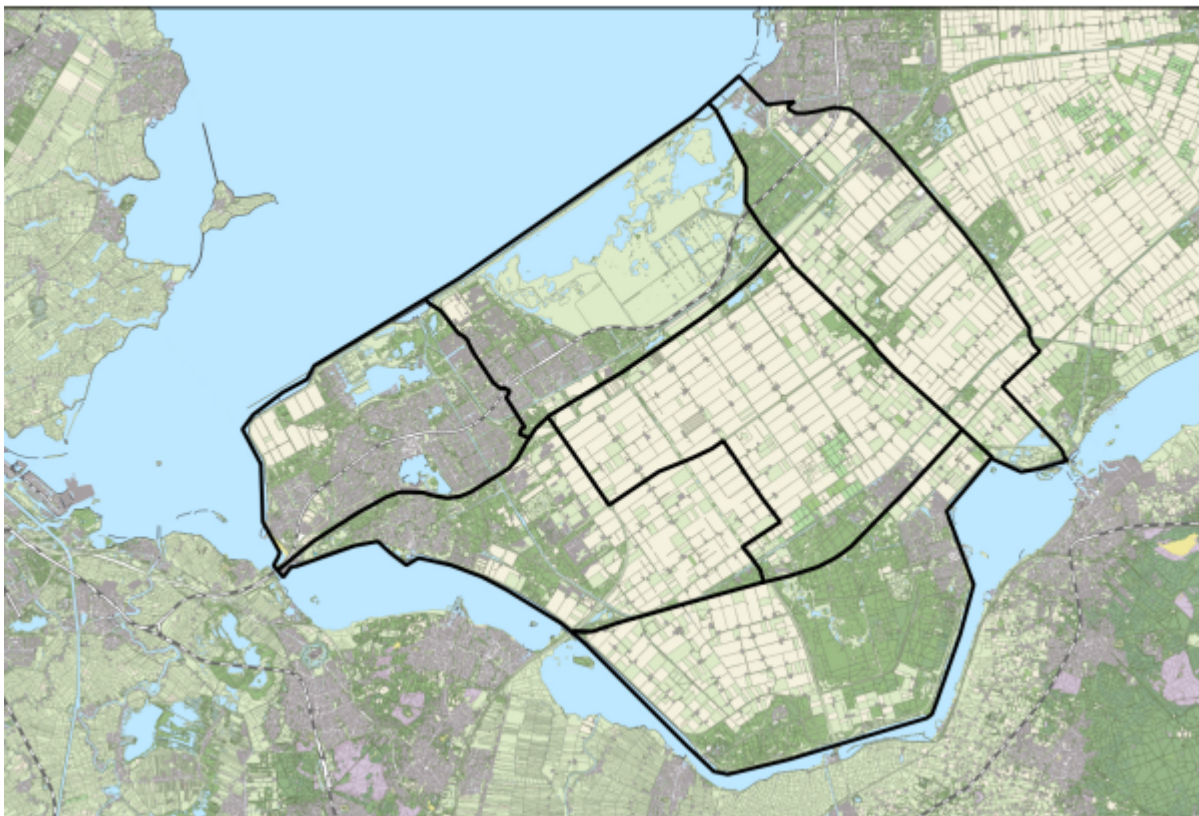
Tot slot: deze tellingen konden worden uitgevoerd dankzij een groep enthousiaste mensen, die (sommigen meer, anderen minder vaak) met deze tellingen meegaan. In deze periode waren dat: René Alkema, Henk van de Bovenkamp, Ben van Eeuwijk, Marianne Groot, Aat Harms, Peter Hermelink, Max Hoekzema, Joke van Valkenburg, Kees van Vliet, Erna Koelman, Peter Koelman, Lenie de Wilde, Lars Luiten, Inge Maijer, Marjolein Veen, Paul van der Munnik, Arjan Schipper, Annemieke Sluiter, Frits Steenhuisen en Peter de Vries.

g) Roofvogeltellingen winter

Afgelopen jaar werd weer voor het zevende seizoen meegedaan met de roofvogeltellingen in december en februari. Deze landelijke integrale tellingen worden sinds 2012 georganiseerd door “Grauwe Kiekendief kenniscentrum Akkervogels” (GKA)

Zuidelijk Flevoland, verdeeld in 6 gebieden (figuur 1) werden door 23 vrijwilligers van de Vogel- en Natuurwacht Flevoland geteld.

Ligging gebieden



De tellingen vonden plaats op 21 december 2024 en 15 februari 2025.

Tijdens deze telling worden ook reigerachtigen, uilen en zoogdieren geteld. In tegenstelling tot het voorgaande jaar was het een enorm slecht muizenjaar geweest. Dit had te maken met het natte voorjaar.

De aantallen getelde roofvogels waren bijna gehalveerd ten opzichte van de vorige tellingen.

Op de site van GKA staat het verslag van deze tellingen:

https://grauwekiekendief.nl/news_posts/roofvogeltellingen-2024-25-wat-een-verschil-met-vorige-winter/

Almere, november 2025

Piet Molenaar
voorzitter

Roy van Veghel
penningmeester

h) Financiële verantwoording 2024-2025

Resultatenrekening over periode 01-07-2024 - 30-06-2025 :						
Rekening	Begrote uitgaven	Uitgaven	Begrote inkomsten	Inkomsten	Begroot resultaat	Resultaat
4000: Kosten						
4025: Kosten Alg. Bestuur	€ 1.000,00	€ 964,30			€ 1.000,00-	€ 964,30-
4050: Kosten Onvoorzien		€ 685,11		€ 29,73		€ 655,38-
4100: Kosten Porto excl. GG	€ 50,00	€ 279,15			€ 50,00-	€ 279,15-
4125: Kosten Reizen						
4126: Kosten KM Vergoedingen	€ 450,00	€ 501,03			€ 450,00-	€ 501,03-
4127: Kosten Reizen geen KM	€ 50,00				€ 50,00-	
4150: Kosten ING Bank	€ 300,00	€ 394,75			€ 300,00-	€ 394,75-
4175: Kosten ASN Bank	€ 50,00	€ 43,56			€ 50,00-	€ 43,56-
4200: Kosten Administratie	€ 200,00	€ 449,46			€ 200,00-	€ 449,46-
4225: Kosten Abonnementen/Lidmaatschappen						
4226: Kosten Abonnement Vogelbescherming Nederland	€ 33,00	€ 33,00			€ 33,00-	€ 33,00-
4227: Kosten Abonnement NOU/Sovon	€ 110,00	€ 113,54			€ 110,00-	€ 113,54-
4230: Kosten Abonnement NMFF	€ 12,50	€ 12,50			€ 12,50-	€ 12,50-
4231: Kosten Abonnement Levende Natuur		€ 25,00				€ 25,00-
4250: Kosten Huisvesting						
4275: Kosten Scholenproject						
4300: Kosten Activiteiten t.b.v. de Donateurs Algemeen	€ 200,00				€ 200,00-	
4305: Kosten Nieuwjaarsreceptie		€ 178,27				€ 178,27-
4310: Kosten Donateursdag		€ 242,35				€ 242,35-

4315: Kosten Vrijwilligersdag (was 4625)						
4320: Kosten Jubileumdag		€ 2.019,45		€ 405,53		€ 1.613,92-
4325: Kosten Inventaris						
4326: Kosten IT apparatuur		€ 141,89				€ 141,89-
4327: Kosten Printers / Projectors						
4350: Kosten Algemeen (Lief en Leed)	€ 300,00	€ 205,79			€ 300,00-	€ 205,79-
4375: Kosten Werkgroep Activiteiten (nu 4475)						
4376: Kosten Lezingen	€ 200,00				€ 200,00-	
4377: Kosten Excursies	€ 100,00				€ 100,00-	
4378: Kosten Vergoeding Reiskosten	€ 25,00				€ 25,00-	
4379: Kosten Presentjes	€ 100,00				€ 100,00-	
4400: Kosten Promotie Materiaal						
4401: Kosten Foldermateriaal	€ 250,00	€ 628,76			€ 250,00-	€ 628,76-
4402: Kosten Vlaggen e.d.	€ 150,00	€ 128,33			€ 150,00-	€ 128,33-
4403: Kosten Stand Inrichting	€ 250,00	€ 4.399,56		€ 4.399,56	€ 250,00-	
4404: Kosten Gifts	€ 100,00				€ 100,00-	
4405: Kleding						
4425: Kosten Grauwe Gans						
4426: Kosten Drukken Grauwe Gans	€ 3.600,00	€ 3.674,56			€ 3.600,00-	€ 3.674,56-
4427: Kosten Verzending GG	€ 600,00	€ 1.140,00			€ 600,00-	€ 1.140,00-
4450: Kosten Website						
4451: Kosten Website Hosting	€ 250,00	€ 349,36			€ 250,00-	€ 349,36-
4452: Kosten Website Ontwerp						
4475: Kosten Werkgroep Activiteiten						
4476: Kosten Lezingen		€ 846,00				€ 846,00-
4477: Kosten excursies						
4478: Kosten Vergoeding Reiskosten						
4479: Kosten Presentjes		€ 62,50				€ 62,50-

4500: Kosten Ringwerk		€ 287,73				€ 287,73-
4525: Kosten Natuurfotografie	€ 250,00	€ 720,25			€ 250,00-	€ 720,25-
4550: Kosten Cursussen	€ 500,00	€ 618,91			€ 500,00-	€ 618,91-
4575: Kosten Bescherming		€ 2.199,79		€ 2.100,00		€ 99,79-
4585: Kosten Akkervogels		€ 656,83				€ 656,83-
4600: Kosten Consumptie						
4601: Kosten Koffie/Thee e.d.	€ 250,00	€ 176,83			€ 250,00-	€ 176,83-
4625: Kosten Vrijwilligersdag (nu 4315)	€ 1.500,00				€ 1.500,00-	
4630: Kosten Bijeenkomsten	€ 1.250,00				€ 1.250,00-	
4700: Afschrijvingen						
4701: Afschrijving algemeen		€ 293,00				€ 293,00-
4705: Afschrijving bescherming		€ 180,00				€ 180,00-
6000: OVP Consumptie's excl Koffie/Thee	€ 250,00		€ 250,00	€ 40,45		€ 40,45
6010: Verkoop boeken Jubileumdag		€ 248,49		€ 374,45		€ 125,96
8000: Inkomsten						
8025: Inkomsten Donatie						
8026: Inkomsten Donatie		€ 965,00	€ 9.500,00	11.738,25	€ 9.500,00	€ 10.773,25
8028: Inkomsten Donatie KM Gift						
8075: Inkomsten Cursus						
8076: Inkomsten Basis Cursus		€ 800,00	€ 1.200,00	€ 1.920,00	€ 1.200,00	€ 1.120,00
8077: Inkomsten Vervolg Cursus		€ 800,00	€ 800,00	€ 1.880,00	€ 800,00	€ 1.080,00
8078: Inkomsten Afrondings Cursus		€ 700,00	€ 400,00	€ 1.540,00	€ 400,00	€ 840,00
8080: Inkomsten Werkgroep Activiteiten				€ 17,50		€ 17,50
8085: Inkomsten Werkgroep Bescherming				€ 594,00		€ 594,00
8090: Inkomsten Werkgroep Akkervogels						
8100: Inkomsten Werkgroep Natuurfotografie						

8125: Inkomsten Giften & Fondsen				€ 700,00		€ 700,00
8150: Inkomsten Activiteiten t.b.v. de Donateurs						
8160: Inkomsten Activiteiten						
8200: Inkomsten Advertenties						
8201: Inkomsten Advertentie CameraNu			€ 300,00	€ 300,00	€ 300,00	€ 300,00
8202: Inkomsten Advertentie Veldshop			€ 175,00	€ 175,00	€ 175,00	€ 175,00
8203: Inkomsten House of Optics						
8225: Inkomsten Biodiversiteitsboek		€ 8,50	€ 100,00	€ 85,80	€ 100,00	€ 77,30
8250: Inkomsten Rente			€ 400,00	€ 371,56	€ 400,00	€ 371,56
Totalen	€ 12.380,50	€ 26.173,55	€ 13.125,00	€ 26.671,83	€ 744,50	€ 498,28

Balans Passiva (Credit)						
Rekening	Startsaldo	Eindsaldo				
Eigen vermogen	€ 0,00	€ 498,28				
510: Res. Continuiteit Stichting	€ 29.153,47	€ 29.153,47				
525: Res. Tellingen	€ 0,00	€ 0,00				
530: Res. Folder-/ PR materiaal	€ 0,00	€ 0,00				
535: Res. Jeugd	€ 0,00	€ 0,00				
540: Res. Natuurfotografie	€ 0,00	€ 0,00				
545: Res. Ringwerk	€ 0,00	€ 0,00				
550: Res. Website	€ 0,00	€ 0,00				
555: Res. Huisvesting	€ 0,00	€ 0,00				
560: Res. Vervangen Inventaris	€ 0,00	€ 0,00				
1400: Crediteuren	€ 288,40	€ 0,00				
1800: Vooruitontvangen Crediteuren	€ 2.697,75	€ 0,00				
1810: Vooruitontvangen Donaties	€ 0,00	€ 945,00				
1820: Vooruitontvangen Cursusgeld	€ 0,00	€ 2.280,00				
2000: Kruisposten	€ 0,00	€ 0,00				
3000: Voorraden	€ 0,00	€ 0,00				
3010: Voorraad Kleding	€ 0,00	€ 0,00				
Totalen	€ 32.139,62	€ 32.876,75				